

Natuurtoets Beuningsesteeg Wijchen

Toetsing van de realisatie van een appartementencomplex
aan de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Talis Woondiensten
T.a.v. de heer F. de Ruyter

Grontmij Nederland bv
Arnhem, 14 maart 2006

Verantwoording

Titel : Natuurtoets Beuningsesteeg Wijchen
Projectnummer : 197041
Documentnummer : 130-141-334-'06
Datum : 14 maart 2006

Auteur(s) : Peter van den Brandhof
e-mail adres : peter.vandenbrandhof@grontmij.nl
Gecontroleerd : Maaïke de Graaf
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd : Sonja Kamminga
Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Werkwijze	4
2	Gebiedsbeschrijving.....	5
2.1	Gebiedsbeschrijving.....	5
2.2	Voorgenomen activiteit.....	6
3	Gebiedsbescherming	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Natuurbeschermingswet.....	7
3.3	Natura 2000-gebieden	8
3.4	Beschermde natuurmonumenten.....	10
3.5	Structuurschema Groene Ruimte	10
3.6	Provinciale niveau.....	11
3.7	Conclusies	11
4	Soortbescherming	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Flora- en faunawet	12
4.3	Inventarisatie	13
4.4	Voorwaarden en voorzorgsmaatregelen.....	15
4.5	Effectbepaling	16
4.6	Ontheffing	16
4.7	Zorgplicht en mitigerende maatregelen	16
4.8	Vervolgstappen	17
5	Conclusies en aanbevelingen	18
5.1	Gebiedsbescherming	18
5.2	Soortbescherming	18
5.3	Vervolgstappen	18
6	Geraadpleegde literatuur	19
Bijlage 1	Ontwerpschets	
Bijlage 2	Resultaten onderzoek naar vleermuizen	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Talis Woondiensten heeft in 2000 een voormalig café en schuren die dienst doen als schietbaan van de schietclub aangekocht. Het is de bedoeling dat op deze locatie aan de Beuningssteeg 5 te Wijchen een appartementencomplex wordt gerealiseerd. Bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de wetgeving voor natuur. In Nederland is de natuur beschermd vanuit twee invalshoeken. Het gaat hierbij om bescherming van gebieden en bescherming van soorten. In het kader van de ruimtelijke ontwikkelingen is Grontmij benaderd voor de uitvoering van een natuurtoets.

De toetsing van de plannen vindt plaats aan de hand van de volgende wet- en regelgeving:

- Natuurbeschermingswet;
- Flora- en faunawet;
- Structuurschema Groene Ruimte

De bescherming van gebieden is geregeld in o.a. de Natuurbeschermingswet (waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd) en het Structuurschema Groene Ruimte. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet worden getoetst wat de effecten van de ingreep zijn op beschermde natuurgebieden. Daarnaast moeten de effecten op beschermde planten- en diersoorten worden getoetst, zoals omschreven in de Flora- en faunawet. In het kort komt dit er op neer dat activiteiten geen significant negatief effect mogen hebben op de gunstige staat van instandhouding van populaties beschermde dieren en planten. In deze wet is tevens een zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen “voldoende zorg” in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun omgeving.

1.2 Werkwijze

Gedurende het onderzoek zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Beschrijving van het plangebied en de voorgenomen activiteit (hoofdstuk 2);
2. Beschrijving van de ligging van het plangebied ten opzichte van planologisch beschermde natuurgebieden. Daarnaast worden de effecten van de realisatie van het appartementencomplex op beschermde natuurgebieden geanalyseerd (hoofdstuk 3);
3. Inventarisatie van natuurwaarden binnen het plangebied aan de hand van de aanwezige flora en fauna. Vervolgens worden de effecten van de realisatie van het appartementencomplex op beschermde flora en fauna geanalyseerd (hoofdstuk 4);
4. Conclusies en advies voor eventueel nader onderzoek en te volgen procedures (hoofdstuk 5).

Foto 5 Trapveldje naast gebouwen van de schietclub

2.2 Voorgenomen activiteit

Ten behoeve van de bouw van een appartementencomplex worden de woonboerderij en de gebouwen van de schietclub gesloopt. Het groen in het gebied wordt in zijn geheel verwijderd. Binnen het plangebied worden geen sloten gedempt aangezien sloten ontbreken. In de nieuwe situatie wordt een appartementencomplex gerealiseerd waarvan een voorlopig ontwerp is weergegeven in bijlage.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de ligging van het plangebied ten opzichte van planologisch beschermde natuurgebieden beschreven. Hierbij worden de effecten van het te realiseren appartementencomplex op deze gebieden geanalyseerd. Daarnaast wordt een algemene toelichting gegeven op het relevante beleid en de wet- en regelgeving voor de bescherming van natuurgebieden in Nederland. De volgende wet- en regelgeving is hierbij relevant:

- Natuurbeschermingswet, waarin opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Structuurschema Groene Ruimte (SGR) voor bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en foerageergebieden van ganzen en smienten.

Naast gebiedsbescherming is ook bescherming van soorten van belang, die is geregeld in de Flora- en faunawet. De soortbescherming komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

3.2 Natuurbeschermingswet

Sinds 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De nieuwe natuurbeschermingswet vormt het wettelijk kader voor Natura 2000-gebieden (de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) en Beschermde Natuurmonumenten.

3.2.1 Natura 2000-gebieden

De Vogel- en Habitatrichtlijn beogen de biologische diversiteit op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen. In Natura 2000-gebieden zijn plannen, handelingen en projecten met negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen niet toegestaan, tenzij daarvoor uitdrukkelijk toestemming is verkregen middels een vergunning. Projecten, plannen of handelingen buiten Natura 2000-gebieden moeten beoordeeld worden op negatieve gevolgen voor beschermde gebieden (externe werking). Hierbij kan worden gedacht aan o.a. verstoring en grondwateronttrekking, wat een negatief effect kan hebben op beschermde soorten of habitat-typen.

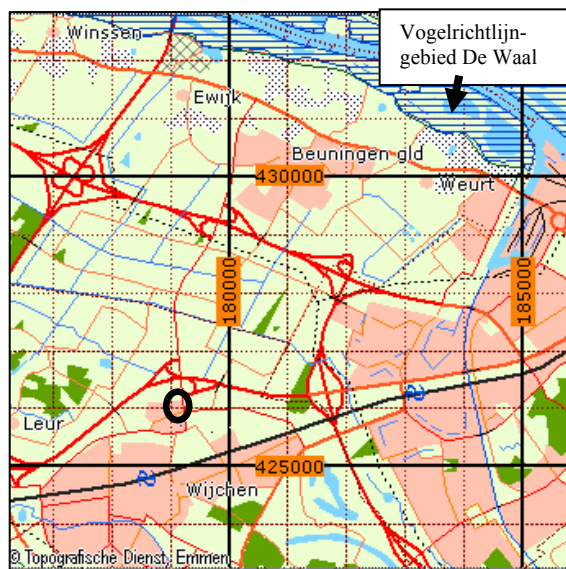
3.2.2 Beschermde natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonumenten (voorheen Staatsnatuurmonumenten en Beschermde Natuurmonumenten) hebben als doel om gebieden met een natuurwetenschappelijke of landschappelijke betekenis te vrijwaren van ingrepen. Handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor beschermde natuurwaarden zijn verboden, tenzij de Minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

3.3 Natura 2000-gebieden

3.3.1 Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn regelt de bescherming van vogelsoorten door aanwijzing van zogenaamde Speciale Beschermingszones (SBZ). De beschermingszones zijn vastgelegd in de zogenaamde Aanwijzingsbesluiten Vogelrichtlijngebieden, met vermelding van de kwalificerende soorten. Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort.

Figuur 2: Ligging plangebied (ovaal) ten opzichte van Vogelrichtlijngebied (blauw gearceerd)

Ruimtelijke ingrepen zoals de bouw van een appartementencomplex dienen getoetst te worden op hun negatieve effecten op Vogelrichtlijngebieden en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Wanneer het plangebied gelegen is buiten Vogelrichtlijngebied moet de externe werking van de ingreep worden getoetst.

Het Vogelrichtlijngebied dat het dichtst bij het plangebied is gelegen is de Waal, op circa 6,5 km. afstand (zie figuur 2). Dit gebied is aangewezen voor de kwalificerende soorten: Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans, Smient en Kwartelkoning. De kwalificerende soorten zijn (met uitzondering van de Kwartelkoning en kleine aantallen overzomerende Grauwe ganzen en Kolganzen) wintergasten die het gebied als foerageer- en rustgebied gebruiken. Voor de Kwartelkoning behoort het gebied tot de vijf belangrijkste broedgebieden in Nederland. Andere soorten waarvoor het gebied is aangemeld zijn: Fuut, Aalscholver, Kleine zilverreiger, Brandgans, Krakeend, Pijlstaart, Slobbeend, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Slechtvalk, Porseleinhoen, Meerkoet, Kievit, Grutto en Wulp.

De eisen die de genoemde soorten stellen aan hun leef- en foerageergebied komen niet overeen met de kenmerken van het plangebied. Watervogels zoals eenden, ganzen en zwanen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. Water is binnen het plangebied niet aanwezig. Een deel van deze soorten gebruikt grasland in de uiterwaarden of het buitengebied als foerageergebied. Het plangebied, gelegen binnen de bebouwde kom, vormt voor genoemde soorten geen geschikt foerageergebied, aangezien het plangebied bebouwd is en geschikt grasland ontbreekt. Voor de overige soorten zoals Slechtvalk, Kwartelkoning, Porseleinhoen, Kievit, Grutto en Wulp heeft het plangebied geen waarde aangezien deze soorten niet binnen de bebouwde kom van Wijchen broeden. Verstoring van soorten waarvoor Vogelrichtlijngebied de Waal is aangewezen, is bij de realisatie van een appartementencomplex niet aannemelijk.

Ecologische relaties tussen het plangebied en het Vogelrichtlijngebied de Waal en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen ontbreken. Daarnaast is externe werking door de realisatie van een appartementencomplex over 1,3 kilometer niet aannemelijk, ook omdat het tussenliggende gebied bestaat uit bebouwing en agrarisch gebied. Derhalve kan geconcludeerd worden dat de realisatie van het appartementencomplex geen negatieve invloed heeft op het dichtst bij gelegen Vogelrichtlijngebied, de Waal. Het uitvoeren van een passende beoordeling is niet aan de orde.

3.3.2 Habitatrictlijn

De Europese Habitatrictlijn richt zich op de bescherming van habitattypen (natuurtypen) en soorten waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. In dit kader zijn voor de Habitatrictlijn Speciale Beschermingszones (SBZ) aangemeld voor bijzondere habitats en/of bijzondere planten- en diersoorten.

De Habitatrictlijn kent naast de gebiedsbescherming ook een beschermingskader voor individuele soorten. Het gaat hierbij om de soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrictlijn. Deze soortbescherming is geïmplementeerd in de Flora- en faunawet (zie hoofdstuk 4).

Ruimtelijke ingrepen zoals de realisatie van een appartementencomplex dienen getoetst te worden op hun negatieve effecten op soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Wanneer het plangebied gelegen is buiten Habitatrictlijngebied moet de externe werking van de ingreep op betreffende habitattypen en soorten worden getoetst.

Het plangebied is niet gelegen in een SBZ van de Habitatrictlijn. Het dichtstbijzijnde Habitatrictlijngebied is de Gelderse Poort, gelegen op circa 10 km. afstand (zie figuur 3). Dit gebied is aangemeld voor de volgende habitattypen:

Figuur 3: Ligging plangebied (ovaal) ten opzichte van Natuurbeschermingswetgebied (rood gearceerd)

- Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het *CHENOPODIUM RUBRI* P.P. en *BIDENTION* P.P.;
- Kalkminnend grasland op dorre zandbodem;
- Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones;
- Laagegelegen schraal hooiland;
- Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*;
- Gemengde bossen langs grote rivieren met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia*.

Daarnaast is de Gelderse Poort aangewezen voor de volgende soorten: Nauwe korfslak, Zeeprk, Rivierprk, Zalm, Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Kamsalamander en Bever.

Vernietiging van habitats waarvoor het gebied is aangewezen is niet aan de orde. Daarnaast zijn door de realisatie van het appartementencomplex geen negatieve effecten (externe werking) te verwachten op beschermde habitattypen van het Habitatrictlijngebied de Gelderse Poort. De habitattypen waarvoor de Gelderse Poort is aangewezen zijn allen kenmerkend voor het rivierecosysteem. Door de binnendijkse ligging van het plangebied op grote afstand van de rivier, is externe werking door geplande ingrepen uitgesloten.

De soorten waarvoor de Gelderse Poort is aangemeld zijn gebonden aan wateren en in meer of mindere mate karakteristiek voor het rivierecosysteem. Gezien het ontbreken van permanente wateren binnen het plangebied en de binnendijkse ligging in de bebouwde kom, behoort het plangebied niet tot het leefgebied van de aangemelde soorten. Externe effecten op genoemde soorten zijn over een afstand van 10 km. uit te sluiten. De soorten zijn (met uitzondering van de Bever) niet gevoelig voor verstoring.

Tussen het plangebied en de Gelderse Poort bestaan geen ecologische relaties. De ontwikkelingen hebben dan ook geen significant negatief effect op habitattypen of soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Het uitvoeren van een passende beoordeling is niet van toepassing.

3.4 Beschermde natuurmonumenten

Het plangebied maakt geen deel uit van een Beschermd Natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Beschermd Natuurmonument is Bronnenbos Rafter op circa 11,5 km. afstand.

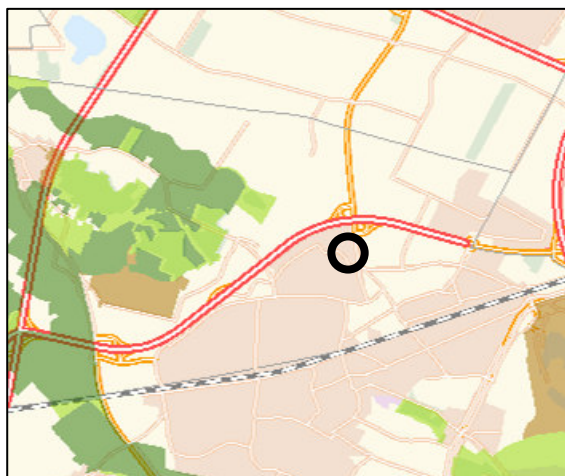
Bronnenbos Rafter betreft een gebied met vijvers, moeras en bronwaterstroompjes, op de stuwwal. Het gebied bestaat voornamelijk uit bos met daarin gelegen een aantal bronnen, bronvijvers en bronbeken. Het gebied is bijzonder vanwege het voorkomen van stinseplanten en vegetaties die gebonden zijn aan de bronnen. Voor zangvogels is het gebied van belang als broedgebied. Daarnaast is het gebied van betekenis voor soorten zoals Steenmarter en Alpenwatersalamander.

Het Bronnenbos Rafter bestaat bij gratie van uittredende kwel uit de stuwwal. Ecologische relaties tussen het plangebied en Bronnenbos Rafter ontbreken, waardoor aantasting van beschermde natuurwaarden uitgesloten is. Verstoring van beschermde diersoorten is gezien de grote afstand tussen beide gebieden uitgesloten. De realisatie van het appartementencomplex zal dan ook geen negatieve invloed hebben op beschermde natuurwaarden van Bronnenbos Rafter. Nadere toetsing is niet van toepassing.

3.5 Structuurschema Groene Ruimte

Het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) geeft het beleidskader voor duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied. Dit gebeurt onder andere in de vorm van de Ecologische hoofdstructuur en de Randstadgroenstructuur.

Voor deze natuurtoets zijn alleen de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en foeraargegebieden voor ganzen en smienten (aangewezen door de provincie) van belang. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, ecologische verbindingzones en verweavingszones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt (paragraaf 3.6).

Figuur 4: Ligging van het plangebied (omkaderd) ten opzichte van de EHS (bron: www.gelderland.nl)

Licht groen: kerngebied

Donker groen:

verbindingzone

Bruin: verwevingsgebied

3.6 Provinciale niveau

3.6.1 Ecologische hoofdstructuur

Een van de doelen van het provinciale natuurbeleid van de provincie is het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS bestaat in Gelderland uit kerngebieden en verwevingsgebieden die met elkaar verbonden worden door ecologische verbindingzones. Binnen of nabij de EHS geldt in principe de “nee, tenzij” benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het plangebied is gelegen op circa 1,5 km. afstand van de EHS (zie figuur 4). Voor de EHS zijn door de provincie geen doelen vastgesteld. Toetsing van de effecten op de EHS is hier door niet mogelijk. Gezien de ligging van het plangebied in stedelijk gebied en de aanwezigheid van

barrières zoals de A326 en de spoorlijn Nijmegen-Oss, is het niet aannemelijk dat er ecologische relaties tussen het plangebied en de EHS bestaan. Negatieve effecten waardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS worden aangetast zijn door de realisatie van het appartementencomplex niet te verwachten.

3.6.2 Foerageergebied overwinterende ganzen en smienten

Voor overwinterende ganzen en smienten zijn foerageergebieden aangewezen buiten de Vogelrichtlijngebieden. Foerageergebieden voor ganzen en smienten hebben zowel een relatie met de Flora- en faunawet als met het streekplan.

- Als uitvoering van de Flora- en faunawet is het beleidskader faunabeheer opgesteld. Voor ganzen en smienten houdt dit in dat er specifieke foerageergebieden worden aangewezen. Binnen deze gebieden dienen ganzen en smienten met rust te worden gelaten;
- Gebieden die als foerageergebied zijn aangewezen zijn in het streekplan opgenomen als gebieden met een te behouden landschappelijke openheid en rust. Tevens worden ruimtelijke ingrepen in foerageergebied voor ganzen en smienten, of ingrepen die vogels in die gebieden zouden verstoren in principe niet toegestaan.

Het plangebied is niet gelegen in een foerageergebied voor ganzen en smienten.

3.7 Conclusies

Op basis van de analyses kan worden geconcludeerd dat het plangebied:

- niet gelegen is in een SBZ van de Vogelrichtlijn en daarnaast geen negatief effect heeft op de soorten en habitats waarvoor de meest nabijgelegen SBZ, de Waal is aangewezen;
- niet gelegen is in een SBZ van de Habitatrichtlijn en geen negatief effect heeft op soorten of habitats waarvoor de meest nabijgelegen SBZ, de Waal is aangemeld;
- niet gelegen is in een Beschermde Natuurmonument en ook geen negatief effect heeft op de te beschermen natuurwaarden van het meest nabijgelegen Beschermde Natuurmonument, Bronnenbos Refter;
- niet gelegen is binnen de Ecologische hoofdstructuur en aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden niet aannemelijk is;
- niet gelegen is in foerageergebied van ganzen en smienten.

4 Soortbescherming

4.1 Inleiding

De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. In dit hoofdstuk wordt duidelijk welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen en wat de effecten van de plannen zijn op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

4.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is sinds april 2002 van kracht en vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet en Habitatrichtlijn. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend “wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort”. In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen. De beschermde soorten zijn verdeeld in drie categorieën:

1. Algemene soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
2. Overige soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB
Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets:
 1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang;
 2. er is geen alternatief;
 3. doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Zonder een gedragscode valt ontheffing voor opzettelijke verstoring van vogels onder de tweede categorie (lichte toets). De ontheffing voor het doden, verwonden, vangen en met het oog hierop opsporen, voor het vernielen en beschadigen van nesten, holen en andere vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels en voor het rapen, vernielen en beschadigen van eieren, valt onder categorie drie (de zware toets).

4.3 Inventarisatie

Bij het verzamelen van de inventarisatiegegevens is in eerste instantie gebruik gemaakt van gegevens van het Natuurloket (zie tabel 1). Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat alleen het voorkomen van vaatplanten en sprinkhanen goed onderzocht is. De gegevens tonen aan dat in het kilometerhok waarin het plangebied ligt, twee licht beschermde plantensoorten zijn aangetroffen.

Op 26 september 2005 is door een ecooloog van Grontmij een veldbezoek uitgevoerd, waarbij de huidige potenties van het gebied zijn bepaald. In onderstaande paragrafen zijn de gegevens per soortgroep uitgewerkt.

Tabel 1: Inventarisatiegegevens van het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is, afkomstig van Het Natuurloket.

Rapportage voor kilometerhok X:179 / Y:425							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			1	goed	-	1990-2003
Mossen					niet		1985-2004
Korstmossen					niet		1985-2004
Paddestoelen					slecht		1985-2004
Zoogdieren					niet		1994-2004
Broedvogels					niet		1993-2004
Watervogels					niet		96/97-03/04
Reptielen					niet		1990-2004
Amfibieën					niet		1990-2004
Vissen					niet		1990-2004
Dagvlinders					slecht		1994-2004
Nachtvinders					niet		1980-2004
Libellen					niet		1994-2004
Sprinkhanen					goed		1994-2004
Overige ongewervelden					niet		1994-2004

4.3.1 Flora

De gegevens van het Natuurloket geven aan dat het plangebied goed is onderzocht op het voorkomen van vaatplanten (zie tabel 1). Beschermde plantensoorten van categorie 2 en 3 zijn niet aangetroffen. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn wilde planten vooral aangetroffen in de ruigte aan de achterzijde van de woning. In deze ruigte zijn algemene soorten waargenomen zoals Boerenwormkruid, Melganzenvoet en Wilde peen en boomsoorten zoals Amerikaanse eik, Zomereik, Paardekastanje en Hazelaar. Grote kaardenbol en Kleine maagdenpalm zijn aangetroffen in de tuin van de woning (waarschijnlijk cultivars). Beide soorten zijn beschermd volgens categorie 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten van categorie 1 geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Naast de ruigte en de tuin ligt in het plangebied een grasveldje met ingezaaid gras. Op basis van bio-topkenmerken is het voorkomen van beschermde wilde flora uit categorie 2 en 3 niet aannemelijk.

4.3.2 Broedvogels

In het plangebied zijn voornamelijk algemene broedvogels te verwachten, die voorkomen in of aan de rand van het stedelijk gebied. In de te slopen woonboerderij is een oud merelnest aangetroffen. Daarnaast kan de woonboerderij broedgelegenheid bieden aan soorten zoals Huismus en Spreeuw. De gebouwen van de schietclub zijn daarentegen ongeschikt als broedplaats voor vogels. De ruigte en beplanting aan de achterzijde van de woning kan dienst doen als broedplaats voor soorten zoals Merel, Heggemus, Roodborst, Winterkoning en Houtduif.

4.3.3 Zoogdieren

Gezien de ligging van het plangebied aan de rand van de bebouwde kom, zijn voornamelijk algemene soorten zoals Mol, Huisspitsmuis en Veldmuis te verwachten. Het betreft hier soorten uit categorie 1 van de Flora- en faunawet. Het is echter niet uit te sluiten dat binnen het plangebied vleermuizen voorkomen. Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn streng beschermd (categorie 3) volgens de Flora- en faunawet. Algemene soorten zoals de Gewone dwergvleermuis zijn kunnen in elk dorp of stad worden aangetroffen, zowel in drukke stadscentra als rustige buitenwijken (www.vleermuisnet.nl). Aangezien in het plangebied gebouwen worden gesloopt zijn de gebouwen onderzocht op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit onderzoek is op 5 oktober uitgevoerd door EcoGroen Advies. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in bijlage 2. Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen vleermuizen, of sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen aangetroffen. Uit het onderzoek blijkt dat met uitzondering van één (spouw)muur van de woonboerderij, de gebouwen niet gebruikt kunnen worden als zomer- en/of winterverblijfplaats voor vleermuizen. In de omgeving van Wijchen is de Das een veelvoorkomende soort. De Beuningssteeg vormt echter geen optimaal leefgebied voor de Das (bebouwde kom) en is daarbij omgeven door snelwegen). In de het plangebied en omgeving zijn echter geen dassenslachtoffers aangetroffen (website Provincie Gelderland). Op plaatsen waar de Das actief is, vallen regelmatig verkeersslachtoffers onder de Das. Er kan dan ook geconcludeerd worden dat de Das niet voorkomt in het plangebied.

4.3.4 Reptielen en amfibieën

Reptielen

Voor reptielen is in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig. Daarnaast zijn in het stedelijk gebied van de plaats Wijchen geen reptielen te verwachten. Het voorkomen van reptielen in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Amfibieën

In het plangebied is geen water aanwezig in de vorm van poelen of sloten. Op basis van het ontbreken van voortplantingswateren is voortplanting van amfibieën binnen de grenzen van het plangebied uit te sluiten. Wel is het mogelijk dat in de ruigte achter de woonboerderij algemene amfibieën zoals de Gewone pad en Bruine kikker overwinteren. Genoemde soorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet (categorie 1). Het zal hier echter niet om een belangrijk overwinteringsgebied gaan, aangezien water in de directe omgeving ontbreekt. Wel is het mogelijk dat in nabijgelegen tuinen, vijvers zijn aangelegd. Voor amfibieën zijn echter voldoende alternatieve schuilmogelijkheden te vinden in tuinen en beplanting in de omgeving van het plangebied.

4.3.5 Vissen

In het plangebied zijn geen permanente wateren aanwezig. Het voorkomen van vissen binnen de grenzen van het plangebied is uit te sluiten.

4.3.6 Ongewervelden

Gezien de ligging van het plangebied aan de rand van de bebouwde kom en het ontbreken van geschikt habitat in de vorm van zijn beschermde ongewervelden niet te verwachten. Beschermde ongewervelden stellen doorgaans hoge eisen aan hun leefomgeving in de vorm van o.a. bijzondere vegetatietypen. Wel is het voorkomen van algemene soorten zoals Klein koolwitje, Kleine vos en Atalanta aan-nemelijk. Libellen zijn in het plangebied niet te verwachten, aangezien geschikte voortplantingswateren binnen het plangebied ontbreken.

Het kmhok waarin het plangebied ligt is volgens de opgave van het Natuurloket goed onderzocht op het voorkomen van sprinkhanen (zie tabel 1). Hierbij zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

4.4 Voorwaarden en voorzorgsmaatregelen

Bij de ingreep is het van belang om overtredingen van de Flora- en faunawet te voorkomen. Het kan hierbij noodzakelijk zijn om de werkzaamheden volgens enkele voorwaarden uit te voeren en voorzorgsmaatregelen te nemen.

4.4.1 Vogels

Wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd is het mogelijk dat broedvogels worden verstoord. Het verstoren van broedvogels is niet toegestaan volgens de Flora- en faunawet en moet dan ook worden voorkomen. Het is niet mogelijk hier een ontheffing voor te verkrijgen. Met name het slopen van de woonboerderij en het verwijderen van beplanting kan verstoring van broedvogels tot gevolg hebben. Wanneer verstorende werkzaamheden buiten de periode van 15 maart – 15 juli worden uitgevoerd, wordt het verontrusten van broedvogels voorkomen.

4.4.2 Zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd (categorie 3) volgens de Flora- en faunawet. Tijdens een visuele inspectie van de gebouwen op 5 oktober zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen. Gezien de seizoensactiviteit van vleermuizen is het bovendien zeer onwaarschijnlijk dat de spouwmuur deze winter als nog bezet zal worden. Het komt echter voor dat vleermuizen zich bij hoge temperaturen gedurende de winterperiode toch verplaatsen. Zekerheidshalve wordt aangeraden de betreffende spouwmuur (zie foto 6) zo spoedig mogelijk ongeschikt te maken voor vleermuizen.

Het is aan te bevelen om de spouwmuur die geschikt is voor vleermuizen op te vullen met PUR-schuim. Het is hierbij met name van belang om de invliegopeningen (ruimte tussen geveldakpan en muur) bij de desbetreffende spouwmuur (zie foto 6) zorgvuldig te dichten. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt voorafgaand aan de sloop een aanvullende vleermuisinspectie aangeraden (zie ook bijlage 2).

Foto 6: Gedeelte dat geschikt lijkt voor vleermuizen

4.5 Effectbepaling

Binnen het plangebied zijn alleen broedvogels streng beschermd volgens de Flora- en faunawet. Uitvoering van de sloop en verwijdering van planten dient dan ook buiten het broedseizoen plaats te vinden (zie vorige paragraaf), tenzij kan worden aangetoond dat er geen vogels broeden in het plangebied. Aangezien er geen overige soorten voorkomen behorend tot lijst 2 of 3 van de Flora- en faunawet, kan worden geconcludeerd dat de ingreep geen negatief effect zal hebben op streng beschermde soorten van andere diergroepen.

Als gevolg van de ruimtelijke ontwikkelingen zal broedbiotoop van enkele algemene soorten (tijdelijk) verloren gaan. Aangezien het om algemene soorten gaat en er voldoende vervangend habitat in de omgeving aanwezig is, zal de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in gevaar komen.

4.6 Ontheffing

In het plangebied komen enkele soorten voor die licht beschermd (categorie 1) zijn volgens de Flora- en faunawet. Voor genoemde soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Streng beschermde soorten die binnen het plangebied voorkomen zijn broedvogels. Voor het verstoren van broedvogels kan geen ontheffing worden verkregen. Het is dan ook verplicht om verstoring van broedvogels te voorkomen. Wanneer de geschikte invliegopeningen zo spoedig mogelijk worden gedicht (zie paragraaf 4.4.2), is de aanwezigheid van vleermuizen (categorie 3) uit te sluiten. Een ontheffing hoeft in dit geval niet aangevraagd te worden.

4.7 Zorgplicht en mitigerende maatregelen

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat de schade zoveel mogelijk beperkt wordt. Onderstaande mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de schade zoveel mogelijk te beperken:

- bij het verwijderen van beplanting, slopen van bebouwing en overige verstorende werkzaamheden rekening houden met de aanwezigheid van broedvogels. Bij voorkeur worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen (buiten 15 maart – 15 juli) uitgevoerd;
- bij het verwijderen van beplanting in de periode van 1 november – 15 april bedacht zijn op de aanwezigheid van overwinterende amfibieën. Wanneer amfibieën worden aangetroffen worden deze in vervangend overwinteringsgebied geplaatst;
- de spouwmuur die in de huidige situatie geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen zo spoedig mogelijk ongeschikt maken voor vleermuizen (zie ook paragraaf 4.4.2).
- nieuwe beplanting aanbrengen om het foerageergebied van vleermuizen te behouden;
- bij het verlichtingsplan rekening houden met foeragerende vleermuizen, door het gebruik van verlichting die niet uitstraalt naar boven;
- het is aan te bevelen om braakligging en verruiging van het terrein gedurende de werkzaamheden te voorkomen. Bepaalde beschermde diersoorten zoals de Rugstreeppad (categorie 3) worden door een braakliggend en verruigd landschap aangetrokken en komen in het rivierengebied vrij algemeen voor. De kans op problemen is dan ook relatief groot. In een later stadium kan de aanwezigheid van streng beschermde soorten die op het verruigde terrein zijn gevestigd, alsnog problemen opleveren.

4.8 Vervolgstappen

Het nemen van vervolgstappen is niet nodig. Met het uitvoeren van deze natuurtoets is aan de zorgplicht voor natuur voldaan. Wel is het aan te bevelen om de in paragraaf 4.7 genoemde mitigerende maatregelen op te volgen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Gebiedsbescherming

De effecten van de realisatie van het appartementencomplex op beschermde natuurgebieden is getoetst in hoofdstuk 3. Wat betreft gebiedsbescherming kan het volgende worden geconcludeerd:

- het plangebied is niet gelegen in gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet (waaronder Vogelrichtlijngebied en Habitatrichtlijngebied) zijn beschermd. De ontwikkelingen hebben daarnaast evenmin negatieve effecten op Natuurbeschermingswetgebieden. Nadere toetsing is niet aan de orde;
- het plangebied is niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. Wezenlijke kenmerken of waarden van de nabijgelegen EHS worden niet aangetast;
- het plangebied is niet gelegen in aangewezen foerageergebied voor ganzen en smienten.

5.2 Soortbescherming

Wat betreft soortbescherming kan het volgende worden geconcludeerd:

- in het plangebied komen broedvogels voor die streng beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedvogels kan geen ontheffing worden verkregen, waardoor het voorkomen van verstorende werkzaamheden verplicht is. Aangezien andere streng beschermde soorten binnen het plangebied ontbreken, hoeft voor de aanleg van het appartementencomplex geen ontheffing aangevraagd te worden wanneer de in paragraaf 4.4 genoemde voorwaarden en voorzorgsmaatregelen worden opgevolgd;
- de zorgplicht brengt de verplichting met zich mee om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. In dit kader worden in paragraaf 4.7 mitigerende maatregelen voorgesteld.

5.3 Vervolgstappen

Het nemen van vervolgstappen is niet nodig. Wel is het aan te bevelen om de in paragraaf 4.7 genoemde mitigerende maatregelen in acht te nemen.

6 Geraadpleegde literatuur

- Creemers, 1998. Prioritaire reptielen en amfibieën in Gelderland. RAVON & Natuurbalans/Limes Divergens, Nijmegen.
- Dijkstra, V.A.A., L.S.G.M. Verheggen, H.J.G.A. Limpens, E.A. Jansen & N. Hoogeveen, 1999. Vleermuizen in Gelderland; naar een actieplan voor aandachtsoorten. Provincie Gelderland, Arnhem/Stichting Vleermuisbureau, Geleen.
- Kalkman, V.J., R. Ketelaar & M. Reemer, 1998. Libellen van de rode lijst in Gelderland. Rapportnummer VS98.23, EIS-Nederland en De Vlinderstichting.
- MinLNV.nl, 2005. Website van het ministerie van LNV, natuurwetgeving/beschermde soorten.
- Gelderland.nl, 2005. Website van de provincie Gelderland.
- RAVON.nl, 2005. Website van Stichting Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland.
- Reemer, M. & V.J. Kalkman, 1998. Sprinkhanen en krekels van de rode lijst in Gelderland. EIS-Nederland, Leiden.
- Swaay, C. van, 1998. Vlinders van de rode lijst in Gelderland. Rapportnr. VS 98.02. De Vlinderstichting, Wageningen.
- Topografische Dienst, 1996. Grote Provincie Atlas 1 : 25 000. Rivierengebied. Topografische Dienst, Emmen.
- Van der Meijden, R. (red.), 2003. Heukels' Flora van Nederland. Rijksherbarium / Hortus botanicus, Rijksuniversiteit Leiden.
- VLEN-VZZ.nl, 2005. Website van de Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN) en de Zoogdiervereniging VZZ.

Bijlage 1

Ontwerpschets

Bijlage 1

Ontwerpschets

Bijlage 2

Resultaten onderzoek naar vleermuizen

Notitie

'Vleermuisonderzoek Beuningsesteeg Wijchen'

Auteurs: ing. M. Wallink
Datum: 6 oktober 2005
Projectcode: Gm(15)_280905

ecogroen advies bv Postbus 625, 8000 AP Zwolle t: 038 423 64 64 f: 038 423 64 65 info@ecogroen.nl www.ecogroen.nl

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Grontmij Zwolle (contactpersoon dhr. P. van den Brandhof) heeft EcoGroen Advies op 5 oktober 2005 ecologisch onderzoek uitgevoerd op een locatie aan de Beuningsesteeg te Wijchen. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege de geplande sloopwerkzaamheden van een woonboerderij met bijbehorende schietclub en de consequenties van deze plannen op aanwezige diër- en plantensoorten die beschermd zijn in de Flora- en faunawet.

In het onderzoek is nagegaan in hoeverre de te slopen bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor de strikt beschermde soortgroep vleermuizen (Bijlage IV Habitatrichtlijn, Lijst 3 Flora en faunawet). Daarnaast zijn waarnemingen van juridisch zwaarder beschermde soorten als broedvogels (bijvoorbeeld uilen, zwaluwen en mussen), flora en marterachtigen zoals Steenmarter meegenomen.

1.2 Situatie en werkwijze

Op de betreffende locatie aan de Beuningsesteeg in Wijchen ligt een woonboerderij met daarnaast een schietclub. Beide panden worden gesloopt.

Door middel van een visuele inspectie zijn tijdens het veldbezoek van 5 oktober jl. alle voor vleermuizen bereikbare ruimten in de te slopen gebouwen geïnspecteerd op de aan- of afwezigheid van vleermuizen of sporen daarvan (uitwerpselen, prooi-resten). Verder is de buitenzijde van de gebouwen onderzocht op de aanwezigheid van geschikte invliegopeningen en vrije aan- en afvliegroutes.

Bovendien is op basis van zichtwaarnemingen, sporenonderzoek en biotoopvoorkoor aandacht beteed aan mogelijk aanwezige beschermde soorten (Lijst 2/ 3).

2. Resultaten

Vleermuizen

Op basis van de visuele inspectie kan geconcludeerd worden dat met uitzondering van één (spouw)muur van de woonboerderij, de gebouwen niet gebruikt kunnen worden als zomer- en/of winterverblijfplaats. Dit is te verklaren door de ongeschikte bouwkundige constructies in combinatie met het ontbreken van geschikte invliegopeningen.

De spouwmuur die een potentiële vaste verblijfplaats voor vleermuizen vormt, is met behulp van een zaklamp gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuizen of sporen daarvan. Deze zijn niet aangetroffen. Bovendien is het niet aannemelijk dat vleermuizen er in een recent verleden 'gehuisd' hebben, omdat voedselresten en uitwerpselen niet zijn aangetroffen en de spouw vol zat met spinnenwebben. Gezien de seizoensactiviteit van vleermuizen is het bovendien zeer onwaarschijnlijk dat de spouwmuur deze winter als nog bezet zal worden.

Vleermuizen zoeken aan het eind van de zomer hun winterverblijf op. Van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis is bijvoorbeeld bekend dat de mannetjes veelal al in de maanden juli- augustus een territorium afbakenen (overwinteringslocatie) om vervolgens door middel van baltsgedrag de vrouwtjes te lokken¹.

Om te voorkomen dat in een volgend seizoen vleermuizen zich in het gebouw kunnen vestigen – en zo de sloop kunnen hinderen – is aan te raden om de aanwezige invliegopeningen (ruimte tussen geveldakpan en muur) bij de desbetreffende spouwmuur voor medio april 2006 te dichten met bijvoorbeeld purschuim. Wanneer dit niet mogelijk is, raden we aan voorafgaand aan de sloop – mocht deze na half april 2006 plaatsvinden – een aanvullende vleermuisinspectie uit te voeren.

Broedvogels

In de te slopen woonboerderij is één algemeen voorkomende broedvogelsoort aangetoond, namelijk Merel. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen ten opzichte van broedvogels. Er mogen derhalve geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door uitvoering in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Zo dient de sloop van de woonboerderij buiten de periode 15 maart- 15 juli plaats te vinden.

De sloop van de schietclub kan gezien het oogpunt van broedvogels te allen tijde plaatsvinden.

Overige soorten

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van andere juridisch zwaarder beschermde flora- en faunasoorten (b.v. Steenmarter) of soorten van de Rode Lijsten (b.v. Kerkuil of Steenuil).

3. Conclusies

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetoond in de te slopen gebouwen. Afhankelijk van het moment van de sloopwerkzaamheden is wel het aan te bevelen geschikte invliegopeningen te dichten met bijvoorbeeld te 'purschuim'. Zodra dit het geval is zijn er geen beperkingen vanuit de Flora- en faunawet voor de plannen en kunnen de gebouwen te allen tijde, zonder enige restricties, vanuit het oogpunt van vleermuizen gesloopt worden. Daarnaast dient in de periode 15 maart – 15 juli rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels.

¹ "K. Kapteyn, 1995. *Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/ Provincie Noord-Holland, Haarlem. p. 85 & 96".